

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

JUDr. Dominika Šoltysa, PhD. na tému

„Prí(r)učka právneho feminizmu. Pojem, charakteristika, znaky, vývoj a podoby právneho feminizmu“

Úvod: Za tému predloženej habilitačnej práce si autor zvolil otázky právneho feminizmu. Je to určite veľmi aktuálna, ale aj komplexná téma, ku ktorej habilitant pristupuje s nutným rešpektom. Otázky feminizmu sú jednou z hlavných tém aktuálnych etických a právnych diskusií. Súčasne je to aj komplexná téma, keďže úzko súvisí s biológiou, filozofiou, politikou a takisto s právom. Analýza všetkých týchto odborov k danej problematike sa objavuje aj v predloženej práci autora, čo svedčí o jeho širokom prehľade. Preto dokáže svojim obsahom a spracovaním zaujať nielen právnikov ale určite aj filozofov, sociológov či ďalšie profesie.

Formálna stránka: Predložená práca spĺňa požadované formálne kritéria. Autor pri jej vypracovaní použil veľké množstvo domácich i zahraničných monografií, vedeckých a odborných článkov, príspevkov z konferencií, ktoré vhodne doplnil aj . O rozhl'adenosti autora svedčia i vo veľkej miere neprávnické zdroje z oblasti filozofie, etiky či politiky. Súčasne však treba poukázať na niektoré nedostatky diela. Práca je veľmi rozsiahla - 534 strán textu, avšak vzhľadom na formátovanie a veľmi malé písmo ide o podstatne dlhší text. Samotný rozsah textu sa do určitej miery dá zdôvodniť šírkou problematiky, obzvlášť tam, kde sa autor v práci venoval nielen právnemu feminizmu, ale aj feminizmu všeobecne – v tretej časti. Táto časť je aj najrozsiahlejšou (strany 102 - 489), čo je neproporčné vzhľadom na stručnejšie prvé dve časti. Formátovanie textu a malé písmo sú tiež nevýhodou, pretože komplikujú čitateľnosť a prístupnosť diela.

Obsahová stránka: Práca je rozčlenená na tri časti, ktoré sú rozsahom značne nevyvážené, ako už bolo uvedené. V úvodnej časti habilitant vymedzuje hlavný cieľ: „Leitmotívom tejto práce je snaha o systematizáciu feminizmu a právneho feminizmu.“ (s. 14). Tomuto úvodnému cieľu je prispôbený i obsah jednotlivých častí. Autor v prvej časti popisuje vstup feminizmu do právnej vedy, ktorý „sa zameriava na identifikovanie, vysvetľovanie a vyhodnocovanie dôsledkov patriarchálneho usporiadania spoločnosti v práve

a prostredníctvom pôsobenia práva. (s. 21) Na s. 25 – 27 sa autor pokúša o vymedzenie pojmu právny feminizmus. Tu mohol autor uviesť viac pokusov o rozsah pojmu, zvlášť o jasnejšie hranice vo vzťahu k feminizmu ako takému. V druhej kapitole autor predstavuje jednotlivé fázy vývoja feminizmu, predstavuje feminizmus podobností a feminizmus rozdielov, ako aj právny feminizmus medzi esencionalizmom a antiesencionalizmom. Ide o prínosné spracovanie, i keď aj tu mohol autor viac zdôrazniť špecifické otázky právneho feminizmu a vyčleniť ich zo širšieho okruhu feministických tém. Vzhľadom na prepojenosť oboch disciplín to predstavuje náročnú úlohu, avšak práve spracovanie právneho feminizmu je v slovenskom kontexte inováciou.

V tretej časti sa autor venuje dominantným smerom v rámci feminizmu, ktoré dopĺňa aj o problematiku právneho feminizmu. Oceniť treba, že spracovanie feministických smerov je tu naozaj rozsiahle, s podrobným popisom diel vybraných feministiek. Zo spracovania vidno, že autor vynaložil veľké množstvo úsilia štúdiom daných diel a problematiku sa snažil rozvinúť veľmi podrobne. Niektoré zo všeobecných feministických teórií by si však zaslúžili zostručnenie, aby viac vynikli zásadné otázky právneho feminizmu. Tie sa občas v tretej časti diela strácajú pri množstve informácií o širších feministických teóriách. Oceniť treba i to, že autor spracoval naozaj široké spektrum amerických autorov a autoriek, čo je obohatením, pretože práve z USA prichádzajú mnohé kľúčové impulzy pre feminizmus v globálnom rozmere. V práci by si však zrejme zaslúžila priestor aj analýza niektorých vývojových tendencií a smerov relevantných v Európe. Zatiaľ čo napr. podrobne rozpracovaný černošský feminizmus je typicky americkou témou, v kontexte dekolonizácie a migrácie z bývalých kolónií do Európy by stál za zmienku tzv. dekolonizovaný feminizmus (Houria Bouteldja). Keďže v predkladanom diele habilitanta ide o prehľadovú prácu, autor mohol spomenúť celkovo viac európskych autoriek a ich inovácií. Európsky kontext sa v práci spomína najmä pri marxistickom feminizme 20. storočia, čo je prínosné, ale relevantné by mohli byť aj názory francúzskych právnych feministiek ako Gisele Halimi. Pri popise prvej vlny feminizmu zasa trochu absentujú niektoré polemiky, napr. v časopise *La femme libre* či diskusie v rámci Medzinárodnej rady žien alebo Medzinárodného ženského kongresu, ktorý autor len okrajovo spomenul na s. 54. Rovnako zaujímavé by bolo spracovanie výziev 21. storočia, najmä diskusia o inštrumentalizácii feminizmu zo strany štátnej moci – napr. spor feministickej francúzskej ministerky Fadela Amara a feministickej kritičky Sylvie Tissot. Relevantná by bola aj diskusia o hnutí „Ni Putes Ni Soumises“.

Celkovo tiež možno konštatovať, že spracovanie niektorých otázok je v diele trochu rozdrobené a ocitá sa vo viacerých kapitolách. Napr. otázky pornografie sa objavujú tak v prvej

kapitole, ako aj pri popise niektorých feministických smerov v tretej časti, kde sa objavuje kritika pornografie ako formy patriarchátu. Pri tejto téme sa však autor mohol viac zamerať aj na odlišné chápanie témy a rozvinúť argumentáciu zástankýň tzv. feministickej pornografie, vrátane udeľovania cien Feminist Porn Awards. Zrejme viac priestoru by si zaslúžila aj problematika reprodukčných práv a otázka interrupcií, napr. hnutie „Wir haben abgetrieben“ alebo „Manifest de 343 salopes“. Spomenúť by sa dali i konkrétne legislatívne diela a proces ich prijímania, napr. Veil Act. Vzhľadom na široký rozsah témy by bolo vhodné poukázať aj na kritikov feminizmu a právneho feminizmu, napr. na tradičný anti-suffragizmus či súčasné hnutie Woman against Feminism.

Prínos práce a odporúčania autorovi: Výberom témy i jej samotným spracovaním považujeme prácu za prínosnú pre právnu filozofiu. Zvlášť treba vyzdvihnúť, že autor upriamil pozornosť na najzásadnejšie problémy feminizmu v súčasnej verejnej diskusii.

Otázky pre habilitanta:

1. Ako hodnotí autor kritiku a podozrenia z politickej inštrumentalizácie feminizmu v súčasnej Európe? Objavuje sa táto téma pri uplatňovaní zahraničnej politiky európskych štátov?
2. Ako autor hodnotí tzv. islamský feminizmus (Begum Rakeya, Asma Lambaret, atď.). Nakoľko sú tieto teórie populárne medzi moslimskými migrantkami v súčasnej Európe?
3. Ako hodnotí autor súčasnú diskusiu o rovnosti v športových súťažiach, najmä vo vzťahu k transrodovým športovcom v ženskom športe? Ktorý zo smerov feminizmu a právneho feminizmu by sa k tomuto jav staval najústretovejšie a ktorý by bol najviac kritický?

Záver: Predložená habilitačná práca JUDr. Dominika Šoltysa, PhD. s názvom „Pri(r)učka právneho feminizmu. Pojem, charakteristika, znaky, vývoj a podoby právneho feminizmu“ zodpovedá kritériám kladeným pre habilitačné práce. Podľa protokolu originality predstavuje zhoda s inými dielami iba 2,41%, čo potvrdzuje vysokú mieru originality diela. Celkovo sa jedná o veľmi dobre a podrobne spracované dielo s aktuálnym vkladom a potenciálom na ďalšie skúmanie. Uchádzač predloženou prácou preukázal odborné zvládnutie problematiky a tiež schopnosť koncipovať vedecké závery. Prácu tak možno prijať a odporučiť k ústnej obhajobe, aby mohol byť následne habilitantovi na základe úspešného priebehu

habilitačného konania udelený zodpovedajúci vedecko-pedagogický titul „docent“ v študijnom obore teória a dejiny štátu a práva.

V Bratislave, dňa 12.10.2025

doc. JUDr. Branislav Fábry, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta